

Revisionsnämndens utvärderingsberättelse för år 2021, svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik

Nedan behandlas de observationer i utvärderingsberättelsen för år 2021 som gäller småbarnspedagogiken och utbildningen och svaras på de punkter som revisionsnämnden lagt fram. Utlåtandet gäller både den finskspråkiga och svenskspråkiga småbarnspedagogiken och utbildningen.

Planeringen av det nya daghemmet (före detta Villa Anemone) fortsatte under året och förbättrar över tid tillgången på daghemsplatser. Daghemsklustret på Kasabergsvägen kompletterades i augusti med privata engelska daghemmet Pilke.

Revisionsutskottet anser att daghemmen bör finnas i olika delar av Grankulla. (Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 17)

Den nya enheten för småbarnspedagogik, Daghemmet Ekkulla (tidigare Villa Anemone) inleder sin verksamhet år 2023. Den kommer förutom att förbättra tillgången till platser inom småbarnspedagogik även betjäna den norra delen av Grankulla bättre än tidigare. I och med goda trafikförbindelser betjänar den bäst de familjer som rör sig vid Gamla Åbovägen.

Efter att Daghemmet Ekkulla har inlett sin verksamhet är utbudet av platser inom småbarnspedagogik geografiskt mer täckande än förr. Särskilt lång väg till småbarnspedagogiken har de familjer som bor i östra delen av Grankulla, t.ex. Juusvägen.

Den svenskspråkiga förskoleundervisningen flyttas till Granhultsskolan och ett tvåårigt förskoleförsök påbörjas på Sansinpellon päiväkoti.

Revisionsutskottet hoppas att resultaten dokumenteras och presenteras för beslutsfattare. (Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 17)

Då utvärderingar färdigställs, kommer även beslutsfattarna att informeras om dem.

Revisionsutskottet konstaterar att antalet elever och kriterierna för urval av elever bosatta i andra kommuner bör ses över. (Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 17)

Revisionsutskottet konstaterar i utvärderingsberättelsen att cirka 20–30 procent av eleverna i grundskolorna i Grankulla kommer från andra kommuner. I Mäntymäen koulu kommer cirka 6 procent av eleverna från andra kommuner och i Kasavuoren koulu cirka 37 procent. I Granhultsskolan kommer cirka 7 procent av eleverna från andra kommuner och i Hagelstamska skolan cirka 39 procent (situationen 22.8.2022). Över en tredjedel (36 procent) av utsocknes eleverna i högklasserna kommer från Esbo.

I enlighet med lagen om grundläggande utbildning (28 §) kan en läropliktig elev också ansöka om inträde till en skola i någon annan kommun än hemkommunen. Utbildningsanordnaren har rätt att få hemkommunsersättning när en elev fullgör sin läroplikt inom förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen i en annan kommun än hemkommunen. Vid sådan sekundär elevantagning bestämmer utbildningsanordnaren grunderna för elevantagningen. Enligt lagen ska alla sökandena behandlas jämställt.

Utskotten för utbildning och småbarnspedagogik i Grankulla fastslår läsårsvis det maximala antalet för elevantagningen. Utsocknes elever som har fått en elevplats i Grankulla enligt ett separat beslut om sekundär elevantagning kan gå i skola i Grankulla. Nya elever kan antas till den grundläggande utbildningen genom den sekundära elevantagningen endast om det fastställda maximala antalet inte överskrids. Läropliktiga elever bosatta i Grankulla garanteras alltid en plats inom den grundläggande utbildningen i Grankulla, även då maximiantalet elever har överskridits.

Kriterierna för elevantagningen från andra kommuner granskades senast på hösten 2021 när det gjordes uppdateringar i elevantagningen till den grundläggande utbildningen. Finska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik (SOVV) godkände uppdateringarna på sitt sammanträde 28.10.2021 (§ 77) och svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik (SUUS) på sitt sammanträde 4.11.2021 (§ 69).

Behandlingen av ärendet för SOVV:s del kan läsas på adressen:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021156-8> och för

SUUS:s del på adressen:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021157-7>

När en elev har fått en plats via den sekundära elevantagningen är rätten till elevplatsen i kraft till slutet av den grundläggande utbildningen på villkor att skolgången fortsätter utan avbrott. Grankulla granskar regelbundet elevernas hemkommun enligt befolkningsregistret, bland annat innan läsåret börjar.

Om eleven går miste om sin rätt till en elevplats på grund av att elevens hemort har ändrats till något annat än Grankulla, är eleven skyldig att ansöka om elevplats via den sekundära elevantagningen om hen också i fortsättningen vill gå i skola i Grankulla. Elevplatsen beviljas till elever som har deltagit i undervisningen i Grankulla. Beslutet är i kraft på samma sätt som för andra former av intagning via den sekundära elevantagningen, det vill säga till slutet av den grundläggande utbildningen på villkor att skolgången fortsätter utan avbrott.

Elever som är bosatta i en annan kommun ersätts inte för skolresor, det vill säga vårdnadshavarna eller elevens boendekommun ska stå för kostnaderna för skolresorna.

De elever som ansöker om en plats till årskurserna 1 och 7 via den sekundära elevantagningen väljs utifrån en fastställd prioriteringsordning, under förutsättning att det finns lediga elevplatser.

Principerna för den sekundära elevantagningen ska i tillämpliga delar iakttas också då elever ansöker om en elevplats mitt under skolgången, det vill säga elever som söker plats i andra årskurser än årskurs 1 eller årskurs 7, under förutsättning att det finns lediga elevplatser i den aktuella årskursen.

Skolorna med årskurserna 7-9 i Grankulla behöver elever, som är bosatta i andra kommuner, för att kunna förverkliga sin undervisning på ett möjligast optimalt sätt. Den optimala storleken för skolor med högklasser är 300-400 elever. Under årens lopp har andelen elever som är bosatta i andra kommuner och fått plats i Grankulla varit mellan 30 % och 60 %. Antalet har varit sammankopplat med hur många i Grankulla bosatta barn som har sökt sig till skolorna. Skolor som har flera ämneslärare i samma ämne har bättre möjligheter att utveckla verksamheten och undervisningen. Samarbetet mellan lärarna är viktigt för att säkerställa att eleverna får en så bra utbildning som möjligt. När det finns färre ämneslärare (på grund av färre elevantal) finns risken att kvaliteten på undervisningen sjunker. Färre elever betyder också en mindre budget för att utveckla skolan. Utgångspunkten är att inte ta emot fler elever till skolan än vad det finns plats för. Det är möjligt att minska på elevantalet i skolorna årskursvis men då förlorar skolorna också pengar som är ämnade för utveckling av skolans verksamhet.

Eftersom kriterierna för elevantagningen från andra kommuner har granskats för mindre än ett år sedan och de har visat sig fungerande är det inte befogat att ändra på kriterierna i det här skedet. Den nytta som elever från andra kommuner skapar för utbildningen i Grankulla nämns också ovan.

Revisionsutskottet föreslår en utredning om varför elever som bor i Grankulla ansöker till gymnasier i andra kommuner. (Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 19)

Vi har bett studiehandledarna för årskurserna 7–9 i Grankulla att ange eventuella orsaker till att elever från Grankulla söker sig till gymnasier utanför staden. Enligt studiehandledarna ansöker enstaka elever om en plats i andra kommuner på grund av att familjen flyttar. En del har syskon som går i en skola utanför hemkommunen och som rekommenderar samma skola. Precis som utvärderingsberättelsen presenterar är en av orsakerna till att ansöka om en plats utanför Grankulla de specialiseringslinjer som finns i andra gymnasier, såsom musik-, idrotts-, IB- och bildkonstlinjen eller matematisk-naturvetenskapliga linjen. Det finns också sociala orsaker till att man söker sig annanstans: tillsammans med en kompis eller för att komma undan den bekanta gemenskapen och lära känna nya människor. Även föräldrarnas åsikter och värderingar kan påverka beslutet. Erfarenheter av mobbning kan likaså driva elever till att söka sig annanstans.

Den fungerande kollektivtrafiken i huvudstadsregionen gör det också möjligt att söka sig till gymnasier utanför den egna kommunen, till exempel till Esbo och Helsingfors. En del av Grankullaeleverna har en målorienterad hobby som kräver resande och då ansöker eleven om en plats i ett gymnasium som ligger nära hobbyn så att resetiden kan minimeras.

Studiehandledarna framför också den orsaken till att söka sig bort från Grankulla att då eleverna i framförallt årskurs 9 får bekanta sig med skolor utanför den egna kommunen verkar deras lokaler mer lockande. Till exempel i Kasavuoren koulukeskus upplever en del av de elever som går ut skolan att de saknar omväxling och vill därför inte fortsätta i gymnasiet i samma skolcentrum tillsammans med högklasselever.

Elever söker sig däremot till gymnasierna i Grankulla för att de ligger nära och för att bekanta har berättat om den goda sammanhållningen i gymnasierna, kvaliteten på undervisningen och lärarnas kompetens. För många är vännerna en viktig orsak till att söka sig till gymnasierna i Grankulla och att stället och gemenskapen är bekanta från förr. Businesslinjen i Kauniaisten lukio lockar också sökare.

Eftersom Gymnasiet Grankulla samskola är ett av de bästa svenskspråkiga gymnasierna i landet och också Kauniaisten lukio har ett högt antagningsmedeltal är hindret för en Grankullaelev för att komma in ofta lågt medeltal. Elever med lågt medeltal anger inte Grankulla som sitt första alternativ eftersom de vet att deras medeltal inte är tillräckligt högt för att komma in. I gymnasierna kommer också så att säga väggen emot när det gäller antalet studerande, lokalerna räcker inte till för alla.

Studiehandledarna nämner däremot också att för en del av Grankullaeleverna är antagningsmedeltalen i gymnasierna i Grankulla för låga och de upplever att andra gymnasier i huvudstadsregionen med högre medeltal har mer att erbjuda. De här eleverna har själva högt medeltal och de kommer in på de gymnasier som de vill till.

Gymnasiernas höga antagningsmedeltal är betydande för attraktionskraften och ett tecken på hög nivå, vilket det är värt att hålla fast vid. Vi ska inte se det som ett problem att de ungdomar i Grankulla som inte

har tillräckligt högt medeltal söker sig till gymnasier annanstans. Många ungdomar från till exempel Esbo och Helsingfors söker sig till gymnasierna i Grankulla, vilket är naturligt med tanke på Grankullas centrala läge. I stället för att se på saken som ett problem borde vi fokusera på hur vi ska kunna garantera att gymnasieundervisningen i Grankulla också i framtiden är högklassig och eftersträvarsvärd.

Revisionsutskottet frågar hur staden säkerställer en god gymnasieutbildning i Grankulla i framtiden då ekonomin dras åt? (Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 19)

För att garantera en god och högklassig gymnasieundervisning är det centralt att stärka attraktionskraften hos gymnasieutbildningen som en allmänbildande utbildningsform som ger behörighet att studera vidare vid en högskola. Därför lönar det sig att göra samarbetet mellan högskolor och gymnasierna i Grankulla ännu tätare. Studieorienterade gymnasieelever kunde avlägga grundkurser och språkkurser vid universitetet redan under gymnasiestudierna. Det här skulle göra det smidigare att ta sig från studierna på andra stadiet till studier på högskolenivå, vilket är ett av de centrala målen för gymnasiereformen (GLP 2021). Målsättningen för gymnasiereformen är också att bättre svara på samhällets kunskapsbehov såsom högskolornas och arbetslivets krav.

Genom att öka samarbetet mellan Kauniaisten lukio och Gymnasiet Grankulla samskola, till exempel genom gemensamma kurser, kunde även små språkgrupper vara möjliga. Sådan samverkan kunde möjliggöra olika specialmoduler i till exempel naturvetenskapliga och humanistiska ämnen. Det här skulle bättre än tidigare främja ordnandet av bredare kursinnehåll och ämnesövergripande studier samt gynna utvecklingen av studerandenas ämnesövergripande kompetens i enlighet med målsättningarna i gymnasiets läroplan (GLP 2021). Ett gemensamt gymnasiecampus skulle befrämja samarbetet. Motsvarande lösningar har visat sig lyckade i bland annat Vasa.

Specialkunskaper hos gymnasielärarna kunde utnyttjas om de hade undervisning både på den svensk- och finskspråkiga sidan. Det skulle vara progressivt att staden hade lärare som kunde undervisa på de båda inhemska språken. Det är också viktigt att satsa på lärarnas arbetshälsa så att lärarna vill stanna i gymnasiet och så att vi kan locka och rekrytera fler kompetenta lärare vid behov.

Att främja gymnasiestuderandenas välmående, stärka studerandefokus och samtidigt studiemotivationen samt öka meningsfullheten i studierna är centrala mål för att garantera kvalitativ gymnasieundervisning. Vi kan främja de här målen genom att satsa på välmåendeundervisning, studiehandledning och stöd.

Gymnasierna har egna program för utsläppsminskning och skolorna har förbundit sig att genomföra åtgärderna i programmen som en del av Grankullas mål att bli en klimatneutral stad. Med åtgärderna främjar vi hållbar utveckling och också hållbar cirkulär ekonomi, till exempel genom leasinglösningar och återvinning av maskiner. Då ekonomin stramas åt och till exempel elpriset stiger är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid val som påverkar vardagen alla dagar, det vill säga val som minskar på fastigheternas energiförbrukning, främjar resurssmart verksamhet och ökar förnybara energiformer.

För att sammanfatta det hela: även när ekonomin stramas åt garanterar vi kvalitativ gymnasieundervisning då vi satsar på studerandenas och undervisningspersonalens välmående samt studiehandledning och stöd, ökar samarbetet och samverkan mellan gymnasierna och håller fast vid de överenskomna sparåtgärderna för att främja både hållbar ekonomi och hållbar utveckling.